

CURTEA DE APEL CAHUL

АПЕЛЛЯЦИОННАЯ ПАЛАТА КАХУЛ

Republica Moldova, MD-3909, or. Cahul,
str. Ștefan cel Mare, 30
tel. (299) 2 – 55 – 85, tel./fax. (299) 3-26-72
cach@justice.md

Республика Молдова, MD-3909, г. Кахул
ул. Штефан чел Маре, 30
тел. (299) 2 – 55 – 85, тел./факс. (299) 3-26-72
cach@justice.md

22.12.20 nr. 3901

Dosar nr. 4-200364445-05-4r-22092020

Curtea Constituțională a Republicii Moldova mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28

În procedura Curții de Apel Cahul se află spre examinare, în ordine de recurs, cauza contravențională de învinuire a lui Popa Andrei în comiterea contravenției prevăzute de art. 313 Cod contravențional, la recursul declarat de către avocatul Veaceslav Dandăș în interesele contravenientului Popa Andrei împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Taraclia din 06 august 2020

Astfel, în adresa dumneavoastră se expediază încheierea Curții de Apel Cahul din 16 decembrie 2020 privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, sesizarea Curții Constituționale depusă de avocatul Dandăș Veaceslav în interesele lui Popa Andrei, și în caz că, pentru examinare va fi necesar dosarul menționat, acesta va fi expediat, la solicitare în adresa dumneavoastră.

Anexă: Sesizarea Curții Constituționale semnată de către Dandăș Veaceslav în original pe 5 file; cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în original pe 1 filă; copia procesului-verbal cu privire la contravenție pe 3 file; copia hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 06 august 2020 pe 9 file; copia cererii de recurs pe 12 file; încheierea Curții de Apel Cahul din 16 decembrie 2020 privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 3 file, în total 33 file.

Președintele colegiului
Judecătorul Curții de Apel Cahul

Evghenii DVURECENSCHII

12:40
CURTEA CONSTITUȚIEI
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 2189
"23" 12 2020

48

**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA**

**SESIZARE
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE**

prezentată în conformitate cu art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție

I. AUTORUL SESIZĂRII.

1. Nume DANDEȘ
2. Prenume VEACESLAV
3. Funcția Avocat
4. Adresa
5. Tel./fax
6. Numele și prenumele reprezentantului –
7. Ocupația reprezentantului –
8. Adresa reprezentantului –
9. Tel. –
10. Fax. –
11. –

II. OBIECTUL SESIZĂRII

12. Obiectul sesizării îl constituie sintagmele ”care contravine intereselor publice” în coraport cu sintagma ”dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii”, din art. 313 Codul Contravențional, **pe motiv de neclaritate și imprevizibilitate a acestora.**

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECĂTĂ.

13. La data de 09 martie 2020 de către agentul constatatator al Direcției Generale Teritoriale Sud a Centrului Național Anticorupție, Iurie Ciobanu, a fost întocmit în privința lui Popa Andrei procesul – verbal contravențional în baza art.313 Codul Contravențional, fiindu-i incriminată (citez) - ”săvârșirea unei acțiuni care depășește în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege și care **contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii**”.
14. Cauza a fost remisă pentru examinare după competență și se află pe rolul Curții de Apel Cahul, în ordine de recurs.

IV. EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR PERTINENTE.

Legislația pertinentă.

15. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...] (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

16. Prevederile relevante ale Codului Contravențional:

Articolul 5. Principiul legalității

(1) Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei contravenții, nici supus sancțiunii contravenționale decât în conformitate cu legea contravențională.

(2) Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii contravenționale sînt interzise.

Articolul 18. Proporțiile mici

Se consideră de mici proporții valoarea bunurilor sustrase, dobîndite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală sau valoarea pagubei pricinuite care, la momentul săvârșirii contravenției, nu depășește 20% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat, aprobat de Guvern pentru anul în curs la data săvârșirii faptei.

Articolul 313. Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu

Săvârșirea unei acțiuni care depășește în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege și care **contravine intereselor publice** sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, **dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii**,

17. Prevederile relevante ale Codului penal:

Articolul 15. Gradul prejudiciabil al infracțiunii

Gradul prejudiciabil al infracțiunii se determină conform semnelor ce caracterizează elementele infracțiunii: obiectul, latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă.

Articolul 126. Proporții deosebit de mari, proporții mari, daune considerabile și daune esențiale

(1) Se consideră proporții mari valoarea bunurilor sustrase, dobîndite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărîrea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

(1¹) Se consideră proporții deosebit de mari valoarea bunurilor sustrase, dobîndite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărîrea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

18. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală:

Articolul 274. Începerea urmăririi penale

[...] (4) Dacă din cuprinsul actului de sesizare rezultă vreunul din cazurile care împiedică pornirea urmăririi penale, organul de urmărire penală înaintează

procurorului actele întocmite cu propunerea de a nu porni urmărirea penală. Dacă procurorul consideră că nu sînt circumstanțe care împiedică urmărirea penală, el restituie actele, cu ordonanța sa, organului menționat pentru începerea urmăririi penale.

Articolul 275. Circumstanțele care exclud urmărirea penală

Urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care:

[...] 3) fapta nu întrunește elementele infracțiunii, cu excepția cazurilor cînd infracțiunea a fost săvîrșită de o persoană juridică;

19. Practica relevantă a Curții Constituționale:

19.1. În adresa Curții Constituționale cu nr. PCC-01/113g/8g-22 din 27 iunie 2017, Curtea cu referire la Hotărîrea nr.22 din 27 iunie 2017, a indicat, că: "deasemenea, avînd în vedere faptul că noțiunea „interes public” se regăsește în mai multe componente de infracțiuni și contravenții, și în acest sens urmează a fi efectuate modificările de rigoare cu luarea în considerare a raționamentelor expuse în hotărîrea Curții”.

19.2. În Hotărîrea nr. 22 din 27 iunie 2017, Curtea a statuat că:

"56. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că garanțiile instituite în Constituție impun ca **doar legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective, să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală.** O astfel de modalitate de aplicare poate genera **interpretări abuzive.** Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului (HCC nr. 21 din 22 iulie 2016).

68. Curtea observă că excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu este o infracțiune de rezultat (materială), astfel încât consumarea ei este legată, în mod obligatoriu, de producerea unor consecințe prejudiciabile, și anume: „cauzarea daunelor în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice ”.

70. Astfel, Curtea constată că rezultatul produs prin săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) din Codul penal, în forma în care este reglementată, determină întrunirea cumulativă a următoarelor semne: (1) natura considerabilă a daunei și (2) sfera de incidență, fie interesul public, fie drepturile și interesele ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

71. Curtea constată că în Raportul asupra relației dintre responsabilitatea ministerială politică și cea penală, adoptat la cea de-a 94- a ședință plenară (8-9 martie 2013), Comisia de la Veneția a constatat că prevederi penale care interzic

„abuzul în serviciu”, „folosirea inadecvată a puterilor” și „abuzul de putere” sau infracțiunile similare se găsesc în numeroase sisteme juridice europene. Comisia de la Veneția a menționat că poate exista necesitatea în asemenea clauze generale. În același timp, Comisia a subliniat că asemenea prevederi penale generale sunt foarte problematice, atât cu privire la cerințele calitative ale art.7 al Convenției Europene, cât și la alte cerințe fundamentale conform principiului statului de drept, precum previzibilitatea și securitatea juridică, și relevă, de asemenea, că acestea sunt în mod special vulnerabile la manevre politice abuzive.

77. Examinând prevederile art. 328 alin. (1) din Codul penal, Curtea constată că una din urmările prejudiciabile ale infracțiunii de exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu o constituie cauzarea unor daune considerabile „ intereselor publice ”.

78. Curtea observă că art. 328 alin. (1) din Codul penal prevede o infracțiune materială și include interesul public în urmările prejudiciabile ale acesteia, însă norma de trimitere (art. 126 alin. (2) din același cod), în temeiul căreia se evaluează în concreto prejudiciul cauzat în fiecare caz, nu stabilește expressis verbis „interesul public” ca valoare socială care poate fi determinată.

84. Curtea menționează că **organele de drept nu se pot substitui legiuitorului în concretizarea laturii obiective a infracțiunii, realizând astfel competențe specifice puterii legiuitoare.** În Hotărârea nr. 21 din 22 iulie 2016, făcând referire la jurisprudența Curții Europene, Curtea a statuat că: „Atunci când un act este privit ca infracțiune, **judcătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului,** iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (§ 63).

86. Curtea reține că **interesul public reprezintă o noțiune complexă și dinamică**, care, prin natura sa și prin raportare la dimensiunile economice, politice, sociale, juridice etc. ale statului și societății, variază în funcție de schimbările care se produc atât pe plan național, cât și internațional.

89. Curtea constată că, deși activitatea persoanei publice este legată nemijlocit de garantarea interesului public ca obiectiv generic-principal, destinatarul legii, și anume persoana publică, **este privată de posibilitatea de a determina fără echivoc urmările prejudiciabile concrete ale acțiunilor incriminate.**

90. În Hotărârea nr. 14 din 27 mai 2014, Curtea a statuat că **formulările generale și abstracte într-un caz concret pot afecta funcționalitatea legii penale, aplicarea ei coerentă și sistemică, ceea ce ar denatura principiul calității legii.**

91. Concluzionând cele menționate, Curtea reține că utilizarea în art.328 alin. (1) din Codul penal a noțiunii „intereselor publice”, care constituie o noțiune generică, ce nu poate fi definită, încalcă articolele 1 alin. (3) și 22 din Constituție [principiul legalității incriminării și pedepsei penale], precum și articolul 23 din Constituție [calitatea legii penale].

95. Totodată, potrivit art. 126 alin.(1) și (1/1) din Codul penal, răspunderea penală pentru daunele cauzate prin săvârșirea infracțiunilor este diferențiată gradual, și anume pentru (1) daunele cauzate în proporții mari și (2) daunele cauzate în proporții deosebit de mari. Cuantumul proporțiilor mari și deosebit de mari are o reglementare expressis verbis. Astfel, la determinarea proporțiilor mari și deosebit de mari legiuitorul a prevăzut drept bază de calcul salariul mediu lunar pe economie prognozat, stabilit prin hotărâre de Guvern, în vigoare la momentul săvârșirii faptei, după cum urmează:

- proporții mari - mai mult de 20 de salarii;
- proporții deosebit de mari - mai mult de 40 de salarii.

96. Daunele în proporții mici, care determină atragerea la răspundere în temeiul Codului contravențional (art.18), constituie daunele care la momentul săvârșirii contravenției nu depășesc 20% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat, aprobat de Guvern pentru anul în curs la data săvârșirii faptei.

97. Curtea constată că, potrivit prevederilor legale enunțate, daunele care se înscriu în limitele dintre daunele în proporții mici și daunele în proporții mari urmează a fi încadrate, după caz, ca fiind esențiale sau considerabile.

100. Curtea subliniază că, în exercitarea competenței de legiferare în materie penală, legiuitorul trebuie să țină seama de principiul potrivit căruia incriminarea unei fapte trebuie să intervină ca ultim resort în protejarea unei valori sociale, ghidându-se după principiul „ultima ratio”. Curtea reține că, din perspectiva principiului „ultima ratio” în materie penală, **nu este suficient să se constate că faptele incriminate aduc atingere valorii sociale ocrotite, ci această atingere trebuie să prezinte un anumit grad de intensitate, de gravitate, care să justifice sancțiunea penală.** ”

19.3. În Hotărârea nr. 25 din 13 octombrie 2015, Curtea a statuat că:

„33. [...] preeminența dreptului generează, în materie penală, principiul legalității delictelor și pedepselor și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special prin analogie.

34. Curtea menționează că principiul legalității normei penale, în sensul nulum crimen sine lege, pune în sarcina legiuitorului două obligații: 1) să prevadă într-un text de lege faptele considerate infracțiuni și sancțiunile aferente (lex scripta); 2) să redacteze textul legii cu claritate (lex certa).”

19.4. În Hotărârea nr. 22 din 01 octombrie 2018, Curtea a statuat că:

„26. Curtea reamintește că exigențele statului de drept presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41).

34. La rândul ei, condiția previzibilității este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști profesioniști, **care sunt acțiunile și omisiunile** ce-i pot angaja răspunderea penală și care este pedeapsa care îi poate fi aplicată, în cazul încălcării unei norme (Koprivnikar v. Slovenia, 24 ianuarie 2017, §

48. Curtea reține că, având în vedere multitudinea semnificațiilor acestei sintagme, destinatarul normei penale nu poate cunoaște care este acțiunea/inacțiunea prohibită astfel, încât să-și adapteze conduita în mod corespunzător. În practică, stabilirea acestora nu poate fi făcută de către cei competenți să aplice legea penală, decât în baza unor criterii lipsite de suport legal. Chiar dacă se face apel la consultația de specialitate, destinatarul norme iar putea fi privat de posibilitatea conformării cu prevederile legale.”

19.5. În Decizia nr.100 din 03.10.2019 Curtea Constituțională, a expus, că:

” 19. Totuși, spre deosebire de articolul 328 alin. (1) din Codul penal, articolul 313 din Codul contravențional stabilește răspunderea pentru excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu care contravine „intereselor publice” fără provocarea unor urmări prejudiciabile. Sintagma „intereselor publice” din articolul 313 din Codul contravențional descrie doar fapta, nu și urmarea prejudiciabilă. **Altfel spus, contravenția în discuție este una formală.**

22. Articolul 313 din Codul contravențional sancționează fapta de comitere a unei acțiuni care depășește în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege și care contravine intereselor publice. Pe de altă parte, articolul 3 din Legea integrității nr. 82 din 25 mai 2017 prevede definiția noțiunii de „interes public”. Așadar, prin „interes public” se înțelege interesul general de dezvoltare a bunăstării societății în ansamblu și de realizare a intereselor private legitime, garantat prin funcționarea entităților publice și private, precum și prin exercitarea atribuțiilor de serviciu ale agenților entităților menționate în strictă conformitate cu prevederile legale, în mod eficient și econom din punct de vedere al utilizării resurselor. Prin urmare, *Curtea constată că, printr-o interpretare rezonabilă și sistematică, interpretul legii poate să identifice sensul noțiunii în discuție.* De altfel, Curtea precizează că principiul coerenței sistemului juridic impune ca interpretul legii să aibă în vedere toate normele juridice relevante ale sistemului de drept național.”

PRETINSELE ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUTIEI SI ARGUMENTE PERTINENTE.

20. Astfel, analizând conținutul art.313 Codul Contravențional, se constată că aceasta conține norme ce contravin Constituției, și anume sintagma: "care contravine intereselor publice" în coraport cu sintagma "dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii", deoarece sunt imprevizibile și neclare și ***încalcă principiul legalității incriminării și al legalității pedepsei coroborare cu exigențele standartului calității legii.***

21. Prevederile art.3 a Legii nr.82 din 25.05.2017, stabilesc, că, "interes public semnifică - interes general de dezvoltare a bună-stării societății în ansamblu și de realizare a intereselor private legitime, garantat prin funcționarea entităților publice și private, precum și prin exercitarea atribuțiilor de serviciu ale agenților entităților date în strictă conformitate cu prevederile legale, în mod eficient și econom din punct de vedere al utilizării resurselor.

22. Astfel, deși în acest act normativ oficial publicat, se face o explicație a semnificației sitagmei "interes public", **această explicație din conținutul său, este de o natură atât de generală și abstractă, și chiar complexă după conținut,** că și pentru un profesionist în domeniul juridic, face imposibil a identifica următoarele elemente de conținut:

- interes general;
- interes general de dezvoltare a bună-stării societății în ansamblu;
- interes general de realizare a intereselor private legitime;
- garantat prin funcționarea entităților publice și private;
- garantat prin exercitarea atribuțiilor de serviciu ale agenților entităților date în strictă conformitate cu prevederile legale;
- în mod eficient și econom din punct de vedere al utilizării resurselor;

23. **Cu alte cuvinte pe lângă faptul că sintagma - "interesului public" este o normă generală dar și semnificația identificată în actul normativ precitat, are caracter general și abstract, fără să facă trimitere în aceiași Lege nr.82 din 25.05.2017 și fără să poată fi identificată în alte acte normative, privind criteriile și condițiile care acordă o explicație acestora și astfel, să acorde o claritate a modalității de acțiune sau inacțiune a subiecților societății pentru a nu interveni prescripția sancționatorie de la art.313 Codul Contravențional.**

24. Ori modalitatea alternativă de combinații a eventualelor sensuri ale sintagmelor deja conținute în semnificația redată la art.3 a Legii nr.82 din 25.05.2017, demonstrează încă odată că această noțiune de "interes public" este una generală și în permanentă dinamică, și nici decum nu poate fi previzibilă.

33

25. Mai mult ca atât, considerăm, că *sintagma "interes public" nu poate fi apreciată desinestătător*, ori în sensul atribuit de legiuitor, al componentei contravenției prevăzute de art.313, *este stabilită o condiție, și anume, fapta va fi considerată contravenție "dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii"*.

26. Astfel, exercițiul juridic de interpretare, *presupune obligatoriu, identificarea infracțiunii coraportate (adică art.328 Codul penal), și identificarea elementelor constitutive ale acesteia*.

27. Reieșind din prevederile art.328 Codul Penal, și a explicațiilor Curții Constituționale (Hotărârea nr. 22 din 27 iunie 2017), fără nici un dubiu este stabilit că infracțiunea de la art.328 Codul penal, este una materială, și dacă nu există urmările prejudiciabile în quantumul stabilit de legea penală, lipsește indicile constitutiv al infracțiunii (urmarea prejudiciabilă) și respectiv elementul constitutiv – latura obiectivă a infracțiunii, iar **"daunele în proporții mici, care constituie daunele care la momentul săvârșirii contravenției nu depășesc 20% din quantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat, aprobat de Guvern pentru anul în curs la data săvârșirii faptei" determină atragerea la răspundere în temeiul art.18 Codului contravențional**.

28. Pe cale de consecință și norma de la art.313 Codul Contravențional, este una materială, și *la verificarea constituționalității acesteia, urmează a fi apreciate sistemic* toate prevederile legale și explicațiile Curții Constituționale existente.

V. EXPUNEREA CERINTELOR AUTORULUI SESIZĂRII.

29. VERIFICAREA CONSTITUȚIONALITĂȚII

A sintagmelor "care contravine intereselor publice" în coraport cu sintagma "dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii", din art. 313 Codul Contravențional, **în măsura în care această normă nu este clară și previzibilă.**

VI. EXPUNEREA DATELOR SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII.

30. Anterior prevederile art.313 Codul Contravențional, în sensul acestei sesizări nu a fost obiectul examinării de către Curtea Constituțională, ori Curtea în Decizia nr.100 din 03.10.2019 s-a expus limitativ față de sintagma "interesul public" fără a corobora aceasta cu condiția obligatorie stabilită de legiuitor "dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii", și fără aprecierea interpretării sistemice în contextul explicațiilor Curții acordate prin Hotărârea nr. 22 din 27 iunie 2017 și adresa Curții Constituționale cu nr. PCC-01/113g/8g-22 din 27 iunie 2017.

31. Lecturarea textului Hotărîrii Curții Constituționale nr.22 din 27.06.2017 clar denotă, concluzia și interpretarea că existența prejudiciului material sub forma "daunelor în proporții mici, care constituie daunele care la momentul săvârșirii contravenției nu depășesc 20% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat, aprobat de Guvern pentru anul în curs la data săvârșirii faptei" determină atragerea la răspundere în temeiul art.18 Codului contravențional.

32. Astfel, odată ce fapta prevăzută la art.313 Codul Contravențional, este pasibilă a fi existentă doar cu condiția lipsei elementelor constitutive ale infracțiunii, iar la caz, elementul pe care la avut în vedere legiuitorul ține de latura obiectă și urmările prejudiciabile, este evident, că fapta incriminată de la art.313 Codul Contravențional nu poate fi considerată o contravenție formală, ori ea subzistă doar în condiția lipsei infracțiunii și în principal al urmării prejudiciabile stabilite de art.328 Codul penal.

33. Respectiv, actualmente, suntem în prezența a două interpretări distincte efectuate de Curtea Constituțională (Hotărîrea nr.22 din 27.06.2017 și Decizia nr.100 din 03.10.2019) care nu se conciliază între ele, și este evidentă necesitatea verificării constituționalității și clarificării sensului sintagmelor enunțate de la art.313 Codul Contravențional, din perspectiva argumentelor noi față de norma criticată.

34. Verificarea constituționalității normei contestate este de competența exclusivă a Curții Constituționale și nu poate fi lăsată la latitudinea interpretărilor din partea instanțelor de judecată, deoarece problema ridicată, ține nu doar de simpla neclartitate a legii penale, dar de incertitudine totală, în condițiile omisiunii de reglementare.

VII. LISTA DOCUMENTELOR.

35. La prezenta sesizare urmează a fi anexate materialele cauzei contravenționale de acuzare a lui Popa Andrei de comiterea contravenției prevăzute de art.313 Codul Contravențional.

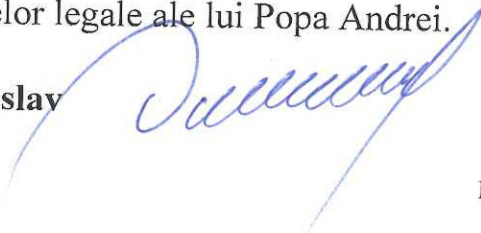
VIII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA.

36. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Cahul, 15 decembrie 2020

În apărarea drepturilor și intereselor legale ale lui Popa Andrei.

Avocat, apărător Dandea Veaceslav

ÎNCHEIERE

16 decembrie 2020

mun. Cahul

Colegiul judiciar al Curții de Apel Cahul

Având în componența sa:

Președintele ședinței de judecată

Dvurecenshii Evghenii,

Judecătorii

Pilipenco Serghei; Veleva Nina,

cu participarea:

reprezentantului recurentului Andrei Popa, avocatului

Veaceslav Dandăș

intimaților

Todorov Maxim și Șevcenco

Igor,

examinând în ședință publică, în ordine de recurs, recursul declarat de către avocatul Veaceslav Dandăș în interesele contravenientului Popa Andrei, în cauza contravențională de învinuire a lui Popa Andrei în comiterea contravenției prevăzute de art. 313 Cod contravențional,-

C O N S T A T Ă :

La data de 13 martie 2020, Centrul Național Anticorupție, Direcția Generală Teritorială Sud a expediat în Judecătoria Cahul pentru examinare după competență, procesul contravențional nr. 2 din 09 martie 2020 în privința lui Popa Andrei, de învinuire în săvârșirea contravenției prevăzute de art. 313 Cod contravențional al Republicii Moldova.

La data de 09 iunie 2020 cauza contravențională a fost primită în procedură Judecătoria Cahul, sediul Taraclia.

Conform procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 2 din 09.03.2020 Popa Andrei se învinuiește de faptul că, activând în funcția de Rector al Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din mun. Cahul, la 24.06.2019, 25.06.2019 și respective 26.06.2019, în baza cererilor depuse de către angajații în funcțiile de lectori universitari Blașcu Olesea, Chironachi Vladimir și Ciudin Oxana, încălcând prevederile art. art. 118 alin.(1), 132 alin.(3) din Codul educației, art.297 alin.(1) din Codul muncii, pct.3 și pct.27 al Regulamentului cu privire la modul de ocupare a posturilor didactice în instituțiile de învățământ superior, aprobat prin HG nr.854 din 21.09.2010, art.art.89, 216 din Carta Universitară, în scopul evitării organizării concursurilor pentru ocuparea funcțiilor științifico-didactice, a încheiat acorduri de modificare a contractelor individuale de muncă, prin care stabilește prelungirea activității în funcțiile de lectori universitari la Catedra de Drept, pe o perioadă de 1 (unu) an, de la 26.06.2019 până la 30.06.2020 inclusiv, a angajaților Blașcu Olesea, Chironachi Vladimir și Ciudin Oxana.

Ulterior, rectorul Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din mun. Cahul, Popa Andrei, în baza cererilor depuse la 19.08.2019 de către angajații în funcțiile de lectori universitari Blașcu Olesea, Chironachi Vladimir și Ciudin Oxana, și respectiv, la 20.08.2019 de către Bodlev Sergiu, în încălcarea prevederilor art.art.118 alin.(1) din Codul educației, art.297 alin.(1) din Codul muncii, pct.12 și pct.27 al Regulamentului cu privire la modul de ocupare a posturilor didactice în instituțiile de învățământ superior, aprobat prin HG nr.854 din 21.09.2010, art.art.89, 186 lit. k) și 216 din Carta Universitară, a încheiat cu Blașcu Olesea, Chironachi Vladimir și Ciudin Oxana, acorduri de modificare a contractelor individuale de muncă, cu nr.04 din 19.08.2019, și respectiv cu Bodlev Sergiu contractul individual de muncă nr.078 din 21.08.2019, prin care stabilește transferul, respectiv, angajarea acestora în funcția de asistent universitar la Catedra de Drept, începând cu data de 01.09.2019 până la 30.06.2020, cu toate că la data încheierii acordurilor respective și

emiterii ordinelor de angajare, conform statelor de personal aprobate de către Senatul Universității la 28.02.2009, cu modificările din 20.06.2019, la Catedra de Drept a Universității de Stat Bogdan Petriceicu Hașdeu” din mun. Cahul, era prevăzută doar o singură funcție de asistent universitar, care nu era vacantă.

Totodată, Popa Andrei, Rectorul Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din mun. Cahul, acționând în calitate de președinte al Senatului Universității, la 29.08.2019, contrar prevederilor pct.3.3 lit. b) din Regulamentul Senatului Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din mun. Cahul, a votat pentru aprobarea Hotărârii Senatului „*cu privire la permiterea predării orelor de curs la programele/specialitățile nivelului de studii superioare de licență de către personalul didactic angajat în funcția de asistent universitar*”, încălcând astfel prevederile art. 119 alin.(7) din Codul educației.

Astfel, în acțiunile rectorului al Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din mun. Cahul Popa Andrei conform procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 2 din 09.03.2020 sunt prezente elementele constitutive ale contravenției, prevăzută la art. 313 Cod Contravențional RM - *săvârșirea unei acțiuni, care depășește în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege și, care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.*

La 29 iulie 2020 avocatul Dandăș Veaceslav în interesele contravenientului Popa Andrei a depus cerere către Judecătoria Cahul, prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate conform sesizării formulate cu motive de fapt și de drept invocate în sesizare, cu suspendarea examinării cauzei contravenționale până la examinarea sesizării de către Curtea Constituțională. (f.d. 85-106, vol. II)

În urma soluționării cererii în cauză, la data de 29 iulie 2020 către Judecătoria Cahul, sediul Taraclia a fost emisă încheierea, prin care s-a dispus de a refuza sesizarea Curții Constituționale pe cauza contravențională nr. 4-53/2020 după cererea din 29 iulie 2020, depusă de avocatul Veaceslav Dandăș în interesele lui Popa Andrei privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a anumitor sintagme din art. 313 Cod contravențional. Încheierea cu drept de recurs o dată cu fondul cauzei.

În urma examinării cauzei contravenționale, prin hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Taraclia din 06 august 2020 Popa Andrei a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzute de art. 313 Cod contravențional, i s-a stabilit pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 50 (cincizeci) unități convenționale, ceea ce constituie 2500 (două mii cinci sute) lei cu privarea de dreptul de a deține funcții în domeniul educației și funcții administrative pe un termen de 6 (șase) luni. S-a explicat contravenientului, că în conformitate cu art.34 alin.(3) Cod contravențional, contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale. I s-a explicat că, în acest caz se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral, cu excepția cazului în care a fost contestată decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale și contravenientul nu și-a retras cererea de contestare a deciziei, emisă asupra cauzei contravenționale, până la cercetarea judecătorească.

În dezacord cu hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Taraclia din 06 august 2020, avocatul Dandăș Veaceslav la data de 14 august 2020, a depus cerere de recurs, solicitând admiterea recursului, cu casarea hotărârii contestate, rejudecarea cauzei în primă instanță, deoarece au fost încălcate normele privind citarea obligatorie a lui Popa Andrei și au fost încălcate normele privind respectarea dreptului său la apărare, deoarece a avut loc ședința de judecată cu emiterea deciziei protocolare fără participarea lui Popa Andrei și a apărătorului său, și astfel, instanța manifestând o bănuială rezonabilă a încălcat prevederile

art. 33 - 35 din Codul de procedură penală, și nu putea continua examinarea cauzei, deoarece aceste circumstanțe pun la îndoială rezonabilă imparțialitatea judecătorului, deoarece este necesară administrarea de probe suplimentare.

Ulterior, în cadrul examinării cauzei în instanța de recurs, la data de 16 decembrie 2020 avocatul Veaceslav Dandeuș a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea controlului Constituționalității anumitor sintagme din art. 313 Codul Contravențional, astfel fiind contestată și încheierea din 29 iulie 2020, prin care a fost refuzat în sesizarea Curții Constituționale pe cauza contravențională dată.

În motivarea cererii a menționat că, în conformitate cu prevederile art. 392 Codul Contravențional, art. 67-68 Codul de procedură penală, conducându-se de prevederile art. 7, art. 41 Codul de procedură penală, art. 135 Constituția Republicii Moldova, în acord cu hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituție, solicită de a examina și a admite cererea cu privire la sesizarea excepției de neconstituționalitate a anumitor sintagme din art. 313 Codul Contravențional, conform circumstanțelor expuse în sesizarea anexată la cererea în cauză.

Totodată, în argumentarea temeiniciei cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, a remarcat faptul că, în conformitate cu „Ghidul practic privind condițiile de admisibilitate a sesizărilor privind excepția de neconstituționalitate la Curtea Constituțională” și a explicat, că: „*Secțiunea 1.4. În asemenea cazuri, Curtea trebuie să verifice dacă sesizarea conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă soluție privind admisibilitatea. ... Așadar, faptul că (i) există o hotărâre prin care o prevedere a fost constatată ca fiind constituțională sau (ii) există o decizie de inadmisibilitate, nu constituie un impediment pentru a ridica o altă excepție de neconstituționalitate din perspectiva altor critici de neconstituționalitate*”.

Anterior prevederile art. 313 Codul Contravențional, în sensul acestei sesizări nu a fost obiectul examinării de către Curtea Constituțională, ori Curtea în Decizia nr. 100 din 03.10.2019 s-a expus limitativ față de sintagma „*interesul public*” fără a corobora aceasta cu condiția obligatorie stabilită de legiuitor „*dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii*”, și fără aprecierea interpretării sistemice în contextul explicațiilor Curții acordate prin Hotărârea nr. 22 din 27 iunie 2017 și adresa Curții Constituționale cu nr. PCC-OI/1 13g/8g22 din 27 iunie 2017.

Consideră că, verificarea constituționalității normei contestate este de competența exclusivă a Curții Constituționale și nu poate fi lăsată la latitudinea interpretărilor din partea instanțelor de judecată, deoarece problema ridicată, ține nu doar de simpla neclaritate a legii penale, dar de incertitudine totală, în condițiile omisiunii de reglementare, și este evidentă necesitatea verificării constituționalității și clarificării sensului sintagmelor enunțate de la art.313 Codul Contravențional, din perspectiva argumentelor noi față de norma criticată.

În ședința instanței de recurs reprezentantului recurentului Andrei Popa, avocatul Veaceslav Dandeuș a susținut în totalitate cererea formulată cu motivele de fapt și de drept invocate în cerere.

Intimatul Todorov Maxim în ședința instanței de recurs s-a expus pentru respingerea cererii de sesizare a Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate. În opinia părții intimatului Todorov Maxim a menționat că, înainte ca partea recurentă să se adreseze la Curtea Constituțională acesta urma să formuleze o cerere în care să indice verificarea altor sintagme, consideră că, sintagmele indicate contravin Constituției, iar partea adversă consideră că, trebuie să existe alte critici a normei contravenționale indicând sintagma „*dacă fapta nu constituie infracțiune*”, coroborat cu „*intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice*”. În acest sens a făcut trimitere la partea motivată a deciziei Curții constituționale

nr. 100 din 30.10.2019, prin care Curtea s-a expus asupra întregii norme prevăzute de art. 313 Cod contravențional în coraport cu norma penală declarată neconstituțională și la o hotărâre precedentă a Curții Constituționale din 2017, prin care Curtea deja a cuprins toate aceste aspecte. Consideră că, asupra componentei contravenției Curtea s-a expus asupra tuturor elementelor componentei contravenției.

Intimatul Șevcenco Igor în ședința instanței de recurs s-a expus asupra respingerii cererii formulată de avocatul Veaceslav Dandăș. Invocând argumente similare cu cele ale intimatului Todorov Maxim.

Intimata Șevcenco Victoria, fiind citată legal despre locul, data și ora examinării cauzei nu s-a prezentat, însă la data de 15 decembrie 2020 a depus cerere, prin care a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, acordând încredere instanței de judecată.

Analizând cererea înaintată de avocatul Veaceslav Dandăș de sesizare a Curții Constituționale, Colegiul judiciar, fără a se expune asupra temeiniciei sesizării, consideră necesar de a ridica excepția de neconstituționalitate a sintagmei „care contravine intereselor publice” în coraport cu sintagma „dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii”, din art. 313 Codul Contravențional, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 7 Cod de procedură penală „(3¹) *La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. (3²) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă”.*

Prin Hotărârea sa nr. 2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1), lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională a explicat că: în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională; excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu; sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza; judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Colegiul judiciar constată că, în cadrul cauzei contravenționale de învinuire a lui Popa Andrei în comiterea contravenției prevăzute de art. 313 Cod contravențional, avocatul Veaceslav Dandăș a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și

sesizarea Curții Constituționale în vederea controlului Constituționalității anumitor sintagme din art. 313 Codul Contravențional.

Iar, prima instanță a examinat cererea de sesizare a Curții Constituționale și ridicarea excepției de neconstituționalitate, și a emis la data de 29 iulie 2020 încheiere, prin care a refuzat în admiterea cererii avocatului.

Astfel, în viziunea Colegiului judiciar cererea de sesizare cu excepția de neconstituționalitate, a cărei ridicare o solicită avocatul Dandăș Veaceslav în interesele contravenientului Popa Andrei, întrunește toate cele patru condiții pentru a fi admisă ridicarea excepției. La criteriul aplicabilității la soluționarea cauzei a prevederilor art. 313 Cod contravențional, și anume a sintagmei „care contravine intereselor publice” în coraport cu sintagma „dacă întrunește elementele constitutive ale infracțiunii”, pe motiv de neclaritate și imprevizibilitate a acestora.

Or, aplicarea corectă sau eronată a normelor de drept material și procesual instanța o decide la deliberarea asupra fondului. Dar, ținând cont că, contravenientul Popa Andrei este învinuit de comiterea unei contravenții prevăzute de art. 313 Cod contravențional, și ulterior aplicarea acestor norme va fi supusă verificării de către instanța de recurs, Colegiul judiciar consideră că cererea de ridicare a excepției întrunește inclusiv și criteriul aplicabilității la soluționarea cauzei a normelor de drept, controlul constituționalității cărora este solicitată.

În baza celor expuse, conducându-se de art. 7, 342 Cod de procedură penală, Colegiul judiciar al Curții de Apel Cahul, -

DISPUNE :

Se ridică în fața Curții Constituționale excepția de neconstituționalitate a sintagmei „care contravine intereselor publice” în coraport cu sintagma „dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii”.

Se suspendă dezbaterile judiciare pe cauza contravențională de învinuire a lui Popa Andrei în baza art. 313 Cod contravențional, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate a unor sintagme din art. 313 Cod contravențional.

Încheierea nu este pasibilă căilor de atac.

Președintele ședinței, judecător

Evghenii Dvurecenschii

Judecătorii

Serghei Pilipenco

Nina Veleva